

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

De særlige Ph.D.-stipendier til forskerstuderende blev indført med virkning fra 1. januar 1993.

Indførelsen var et led i forskeruddannelsesreformen.

Reformen omfattede

- en uddannelsesbekendtgørelse for Ph.D.-studier i Danmark
- indførelse af taxameterbevillinger til dækning af de højere uddannelsesinstitutioners udgifter til undervisning af de studerende
- indførelse af SU-stipendier til de Ph.D.-studerende til dækning af leveomkostninger.

Med reformen blev der stillet krav til forskeruddannelsen, der skal sikre, at uddannelsen bliver tilrettelagt efter et internationalt anerkendt mønster. De Ph.D.-studerende skal i løbet af det 3-årige uddannelsesforløb gennemgå kurser af ca. 1/2 års varighed, have løbende vejledning af en kvalificeret forsker og indlevere en afhandling til bedømmelse som afslutning på studiet. Der indgår normalt et studieophold i et andet forskningsmiljø i studieprogrammet. Studieopholdet skal primært foregå i udlandet, men kan også foregå i Danmark.

Det er med reformen blevet muligt at starte på Ph.D.-studiet forud for afslutningen af kandidatuddannelsen og at færdiggøre denne uddannelse i et integreret forløb med Ph.D.-studiet.

De nye elementer i forskeruddannelsen indebar merudgifter for de højere uddannelsesinstitutioner i form af forøgede udgifter til vejledning, kursusudbud, rejseudgifter ved studieophold ved andre forskningsinstitutioner mv.

Med henblik på at finansiere disse merudgifter blev der gennemført en omlægning af støtten til de studerendes leveomkostninger, der tidligere i vidt omfang havde været baseret på kandidatstipendier. De fleste kandidatstipendier blev nedlagt. I stedet indførtes ved lov nr. 505 af 24. juni 1992 om statens uddannelsesstøtte en ordning, hvorefter der blev mulighed for at tildele Ph.D.-stipendier til de studerende. Herved blev der opnået en besparelse, der kunne anvendes til at finansiere taxameterbevillin-

gerne, der fra 1996 forventes at udgøre 120.000 kr. i gennemsnit pr. år pr. Ph.D.-studerende.

Der har fra forskellige sider været fremsat kritik af de Ph.D.-studerende stipendiemodtageres skattemæssige status, særligt i forbindelse med studierejser i udlandet og i Danmark. Der henvises i denne forbindelse til forhandlingerne i forbindelse med Folketingets 3. behandling den 19. maj 1995 af Forslag til Lov om statens uddannelsesstøtte (L 202, Folketingstidende 1994-95: 5945 - 5947) og det fremsatte beslutningsforslag nr. B 122 om forskerstuderendes status.

I forbindelse med studieophold og kongresrejser i udlandet, på Færøerne og i Grønland er der efter bestemmelserne i ligningslovens § 7 K skattefrihed for Ph.D.-stipendier inden for et beløb på 10.600 kr. om måneden, 353 kr. om dagen (1995-niveau). Af de beløb, den studerende herudover får til dækning af hotel og fortæring, skal der betales skat. Desuden er der efter ligningslovens § 7 K skattefrihed for legater til dækning af dokumenterede udgifter til rejse mellem Danmark og studielandet og legater til dokumenterede udgifter til betaling af undervisning i studiestedets sprog, deltagerafgifter og lignende.

Der er ikke skattefrihed i forbindelse med studierejser i Danmark.

Det er især blevet kritiseret, at det skattefrie beløb på 353 kr. om dagen er for lille til fortæring og hoteludgifter ved kortere studieophold i udlandet på op til 28 dage, fx. kongresser, og ved længere studieophold i lande med højt prisniveau. Man har her henvist til, at Ph.D.-studerende, der er kandidatstipendiat (og dermed lønmodtagere), kan få skattefrie time- og dagpenge m.v. udbetalt efter statens regler for offentligt ansatte.

For så vidt angår studierejser i Danmark er det blevet kritiseret, at de Ph.D.-studerende stipendiemodtagere slet ikke har mulighed for at få skattefrihed eller fradrag.

På baggrund af den rejste kritik tog regeringen spørgsmålet op til overvejelse. Herunder blev det overvejet, om problemerne kunne løses ved at gøre alle stipendiemodtagerne til lønmodtagere ligesom kandidatstipendiaterne.